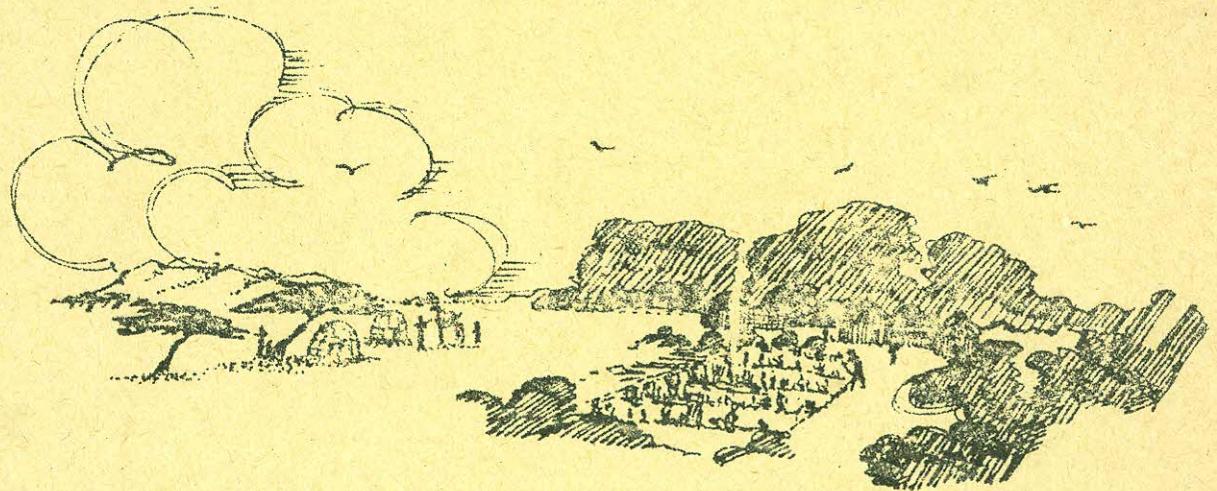


WAXBARASHADA DADWEYNAYAHA EE DUGSIYADA H/DHEXE SOOMALIYEED



Baro Meesha Aad Ku Nooshahay



SAFKA AFRAAD



MOOJUULKA AFARAAD

"MEESHA AAN KU NOOLAHAY"

Waa urur cashar-diyaarin ah, looguna tala galay inay kaalmeeyaan Barayaasha wax ka dhiga safka afraad ee Dugsiyada Asaasihga ah.

Casahr-diyaarinadaasi waxay ku saleysan yihiin mawduucyo hore ugu jiray manhajka Sayniska iyo Cilmiga Bulshada ee safka Afraad.

Cilmiga Bulshada Safka Afraad uqaybsanaanta dadweynaha ee Soomaaliyeed.

Sayniska iyo barashada Caafimaadka Safka Afraad Nafaqada iyo Nuxurkeeda.

Moojuulkani wuxuu ka kooban yahay lix cashar-diyaarinood. Wuxaan loo fulin karaa si taxana ah ama hadba siday u waafaqsan yihiin qorshaha macallinka. Cashar-diyaarintu waa sida tan:

Casharka Koowaad Meesha aynu ku noolnahay (u qaybsanaanta dadweynaha). |

Casharka Labaad Meesha aynu ku noolnahay iyo sababtaan ugu noolnahay.

Casharka Saddexaad Socodka dadka.

Casharka Afaraad Kala gedisnaanta goobaha iyo kala duwanaanta cuntada.

Casharka Shanaad Dad kala duwan, cunto kala jaad ah.

Casharka Lixaad Cunno fiican caafimaad qab.

Ujeeddooyin Waxbarasho:

1. In lagu baraarijiyo carruurta qodobbada dhaqaale, bulshadeed iyo dulied iyo in ay raad ku leedahay hab nololeedka iyo tayadeedaba.
2. In lagu kaalmeyo carruurta fahamsiinta xidhiidhka ka dhexeeya kooxaha kala duwan ee dadka, gaar ahaan qaybaha bulshada miyiga iyo magaaladaba.
3. In lagu caawiyo ilmha horumarinta xirfadaha war ururinta, xulashada iyo tarjimidda.

Fikradaha asaasiga ah ee dadweynaha la xidhiidha, ee lagu tibaaxay cashar-diyaarinnadan

1. Wuxuu jira sababo badan oo kala duwan oo ay dadku meel ugu noolaan karaan, ama intay meel ka guuraan meel kale u degi karaan.
2. Guuritaanka dadku wuxuu beddeli karaa meesha laga guuray iyo meesha loo guurayaba.
3. Dadku badiba way dooran karaan in ay ka tagaan meel kuna negaadaan meel kale. (Sidaynu u dooranna?)
4. Dadku (qoysaska) meelaha kala gedisan ku nooli waxay cunaan cuntooyin kala jaad-jaad ah, kuwaa oo raad ku leh caafimaadkooda; xubno ka mid ah qoyska ayaa u baahan cunto gaar haaneed. Marka baaxada qoysku korodhoba cunto dheeraad ah ayaa loo baahan yahay. cunto ku habboon la'aanteed caafimaadka qoyska ayaa xumaada.

Casharrada oo dhami waxay ku bilaabmaan “Fal bilow”, waxaana xiga “Fal barasho”, fidin iyo naqtii taxane ah.

Waxa jira falal badan oo la soo jeedihey oo ka badan intaad isticmaali kartid.

Ujeddada laga leeyahay qorshahan waxay tahay in barayaasha la siiyo afkaar iyo dariiqooyin kala duwan oo ah kuwa ugu habboon ee ay adeegsan karaan ilaa heer. Guudahaan, xoogga waxa lasaaray (mudhaanta la siiyey) falka (waxyaalaha laga hadli karo, waxyaalaha la qaban karo), gaar ahaan carruurta waxbaraysa. Waxaannu isku deyney inaanu dhiirrigelino carruurta, iyagoo barahooda la kaashayana inay fikiraan, kana hadlaan, qabtaanna, iskoodna xal ugu helaan arrimaha yar-yar ee la soo kulma. Waxaan-nuna aaminsannahay inay arrintani xiiso weyn ku abuuri karto, kuna dhowaado ardaygu inuu dareemo waxbarasho dhab ah. Dariiqadan carruurta ayaa door weyn ka cayaaraysa, sidaas ayay ku noqonaysaa waxbarashadoodu mid midho dhalisa.

Cabi Ibraahim Cawaale.

Maxamed Maxamuud XAddi.

Shamis Maxamuud Nuur.

Tony Johnston.

Mashruuca Waxbarashada Dadweynaha.

Wasaaradda waxbarashada & Barbaarinta.

Muqdishu, May 1983.

CASHARKA KOOWAAD.

"Meesha aynu ku Noolnahay"

Ku Bilow.

1. Baruhu casharkan waxa uu ku bilaabi karaa isaga oo ku noqonaya casharkii ku saabsanaa barashada beesheenna kaasoo lagu soo qaataf safkii ugu dambeeyey (Sideey u egtahay beesheennu?)

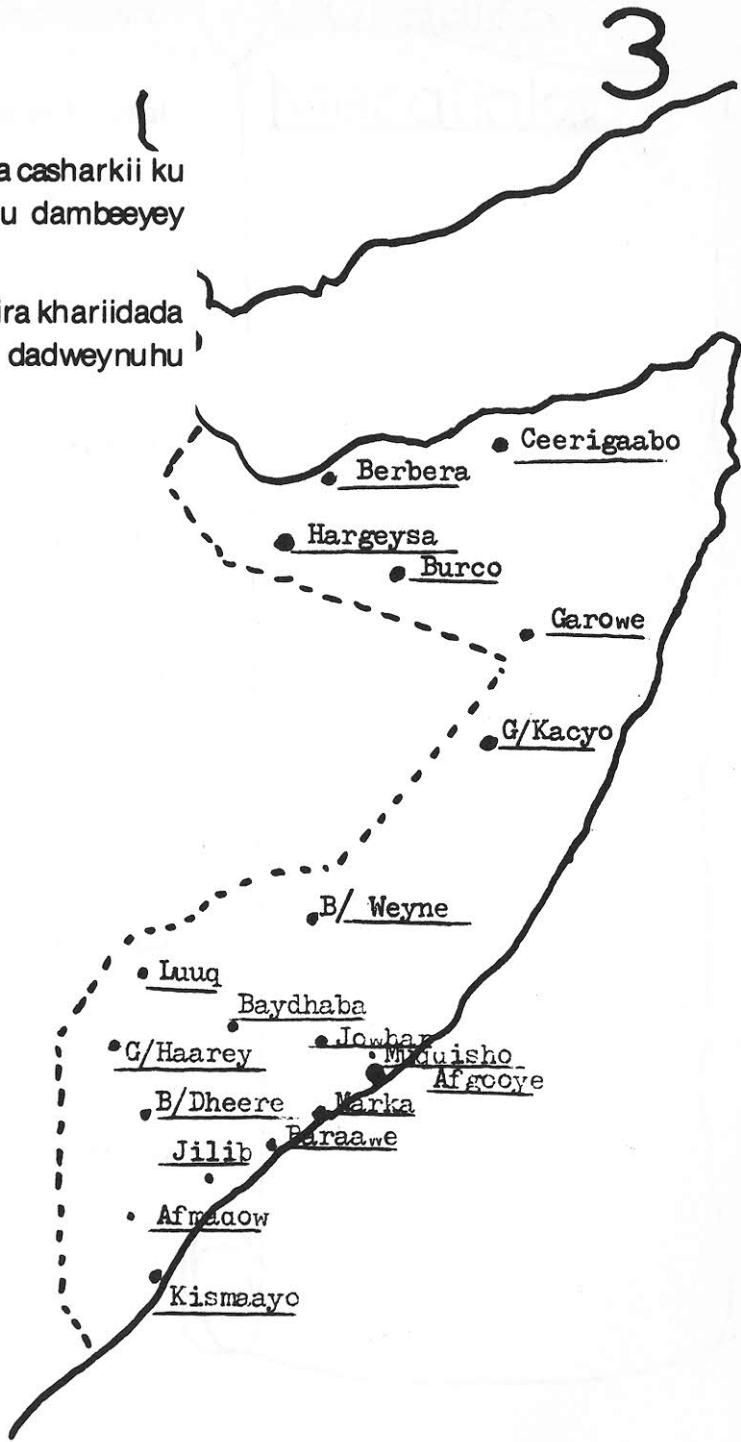
Ama

2. Baruhu waxa kaloo uu ku bilaabi karaa casharkan isaga oo kusawira khariidada Soomaaliyed sabuuradda kuna muujiya magaalooyinka waaweyn ee dadweynuhu ku badan yahay.

Aqoon loogu tala galay inay kaabto baraha.

Badka dhulka Soomaaliyed waxa lagu qiyaasay 637,000 km oo wareeg ah. Dadweynaha Soomaaliyedna waxa lagu qiyaasay inuu ahaa 5 malyuun 1981kii. Halkii km wareeg ahba waxa ku soo beegnaa 7.8 qof sannadkaas. Isla 1981kii dadweynaha soomaaliyed 55% waxay ahaayeen reer miyi, 20% beeraley, inta soo hadhay oo ah 25% waxay deggenaayeen magaalooyinka.

Hab-u-socodkii ugu dambeeyey waxa uu sheegayaa in dadweynaha magaalooyinka ku dhaqani ay si deg-deg ah u karayaan. Dadweynaha soomaaliyed sannadkiiba waxa uu kordhayaa 3.2 Haddii xaddi kororkaasi sii socdo dadweynaha Soomaaliyee waxuu ku labanlaabmayaa muddo 22 sano gudaheed ah. Xarumaha magaalooyinka qaarkood, sida Muqdisho oo kale, waxa lagu qiyaasaa in ay ku kordhayso 7% sannadkiiba, taas oo muujinaysaguur-guurka xad-dhaafka ah ee miyi/magaalo.



Fal Barasho.

1. Carruurta fasalku ha ku muujiyeen sabuuradda khariidada beesha ay ka midka yihin, iyos ida beeshu ay ugu xiran tahay caasimadaha iyo magaalooyinka kale.
2. Waxaad carruurta weydiisaa in ay tilmaamaan magaalooyinka waaweyn ee Soomaaliya ee ku yaal xeebaha:

Muqdisho

Kismaayo

Berbera

Boosaaso

Marka iwm.

Ku dhiirrgeli carruurta (iyagoo kaalmo ka helaya baraha) inay liis kasameeyaan mæelahaasi iyagoo ku qoraaya buugagtooda una eegaya siday u kala weyn yihin magaalooyinku.

3. Weydii carruurta inay soo saaraan magaalooyinka waaweyn ee Soomaaliya ee ku yaal mæelaha xeebaha ka fog,

Hargeysa

Jawhar

Baydhabo

Burco

Afgooye

Beledweyne

Gaalkacyo i.w.m;

Iyaga oo kaalmo ka helaya barahooda ha ku qoraancarruurtu buugaagtooda magaalooyinkaasi iyaga oo aan u eegbyn taxane sugaran.

Dood Fasal.

Baruhu waxa uu wèydiinayaa su'aalahan soo socda.

1. Haddii aad booqatay magaalo furdad leh, maxaad u malaynaysaa in ay kaga duwan tahay magaalo ku taalla mæel aan furdad lahayn?

Bakhaaro. Doonyo / Maraakiib,

Maraakiibta kalluunka lagu dabo,

Maraakiibta qaadda saliidda i.w.m.

Qoraalka

Macalinka

5

1
SIDA LOO
SAMEEYO
DULSAAR
KHARIIDADA
WARQAD
KHAIFIIF
AH

2. Haddii aad furdadaha booqatay waa maxay waxyaabaha aad aragtay ee la dejiyey ama la raraayey (carruurta waxa lagu dhiirrigelin karaa inay gacan ku siiyan baraha siduu ugu samayn lahaa liis sabuuradda).
3. Magaalooyinka iyo magaalo-madaxyada Soomaaliya intee baa gegi-dayuuradeed leh? Haddii se aad booqatay magaalo-madax gegi dayuuradeed leh, ama magaalab, waa maxay faraqa aad filysaa in uu u dhxeeyo magaalo-madax leh iyo magaalo madaxyada aan gegi dayuuradeed lahayn.....? Dayaarado, meelo alaabta lagu dajiyoo meelo rakaabka ay fadhiistaan i.w.m.

Haddii aad booqatay gegi dayuuradeed waxyaabihii la dejinaayey ama la raraayey maxay ahaayeen? (Carruurta waxa lagu dhiirrigelin karaa sidii ay barahooda ugu kaalmayn lahaayeen inuu ku sameeyo liis sabuuradda.....).

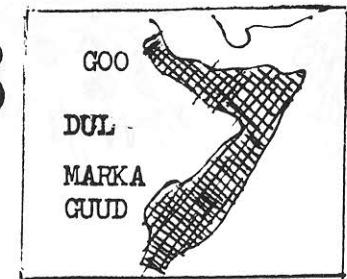
Naqtiiin.

1. Baruhu waxa uu ku kaalmeyn kara carruurta inay dib ugu noqdaan casharka, isaga oo weydiinaya koox waliba waxay sameysay. Taas oo u suurto gelinaysa iyaga sidii ay khariidada uga guursan lahaayeen sabuuradda. Waa in lagu dhiirrigeliyaacarruurtasidii ay khariidadan ugu muujin lahaayeen magaalo-madaxyada ku yaal xeebaha iyo kuwa ka fog xeebaha, isla markaasna ay tilmaamaan kuwa leh furdadaha iyo kuwa leh gegida dayuuradaha.
2. Baruhu waa uu balaadhin karaa casharka, isaga oo qoraya maahmaahdan Soomaaliyeed ee soo socota..... “bur-side iyo biyo gade waa ay isu baahan yihiin”, carruurtana waxa la warsan karaa sida ay maahmaahdani runta uga sheegeyso magaalooyinka xeebaha iyo kuwa ka fog iyo waliba sida muhiimadda aadka ah leh ee ay runtu ugu muuqato kuwa miyiga ku nool iyo kuwa magaalooyinka ku noolba

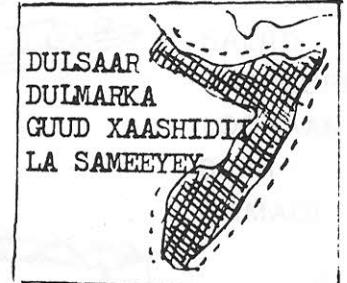
Dooddan dambe waxa si wacan loogu bilaabi karaa su'aalaha soo socda:

- b. Halkee baa Soomaaliya laga heli karaa meelo ay ku nool yihiin beeraley badan?
- t. Maxay beeraleydu jeceshahay in ay ka gadaan caasimadaha?
Maxay jecel yihiin in ay ka gataan iyagu?
- j. Halkee baynu Soomaaliya ka heli karnaa nolol reer-guura?
- x. Maxay reer-guuraagu jecel yihiin in ay ka iibyaan dadka caasimadaha iyo magaalooyinka waaweyn ku nool Maxayse iyagu rabaan in ay ka soo gataan magaalada?

3



4



- kh. Waa maxay sababaha kale marka laga ræbo soo-gadashada iyo sii-gadidda ee ay dadka rærbaadiyaha ahi u tagaan magaalooyinka?
- d. Maxay dadweynaha ku nool magaalooyinka iyo caasimaduhu ku jeelaan karaan in ay aadaan baadiyaha?
3. Carruurta u safartay meel ka baxsan beeshooda waxa lagu dhiirrigelin karaa in ay uga warramaan fasalka intiisa kale booqashada ay ku aadeen magaalada ama baadiyahaba. (Waxaana mudnaanta la siinayaa gaadiidka ay safarka ugu baxeen, waqtiga ay ku qaadatay iyo waxyaalaha kalageddisan ee ay soo arkeen).
4. Waxa kale oo carruurta lagu dhiirrigelin karaa in ay sameeyaan sahan fudud oo jideed. Waqtiyada "saacad-jideedkuna" waxa ay muujinaysaa

Rakaabka

Xamuul

Jahada

Tirada Baabuurrada

Tirada gaadiidka G.D.

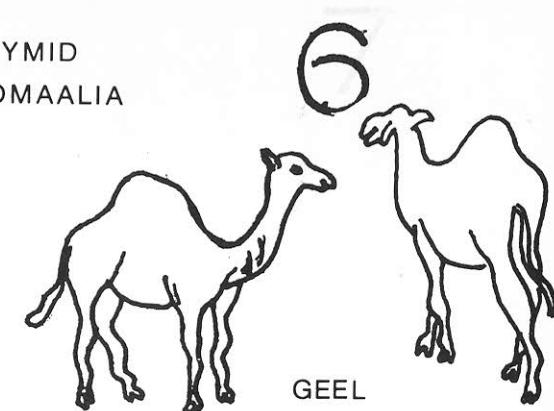
Tirada Baabuurrada Waaweyn

Tirada Booyadaha Waaweyn

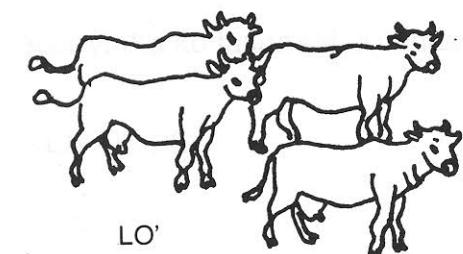
5. Sida ugu habboon ee loo raaci karo layliga dusha ku xusan, waxa uu noqonayaa in carruurta lagu kaalmeeyo sidii ay u shaandhayn lähaayeen dhaatada sahaminta jidka, xooggana usaari lähaayeen ku xirnaanshaha. Soomaaliya adduunka intiisa kale alaaboojin bay u dirtaa, waxana loogu talagalay dhoofin in badanna in dibedda laga keeno. Maxay Soomaaliya ka heshaa wadamada kale.....? Waa maxay sababtu)? Maxay Soomaaliya u dhoofisaa adduunka intiisa kale?

KA YMID
SOOMAALIA

6



GEEL



LO'



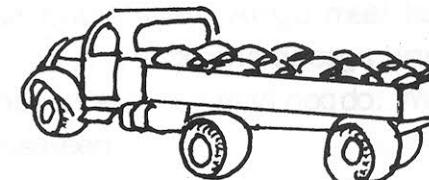
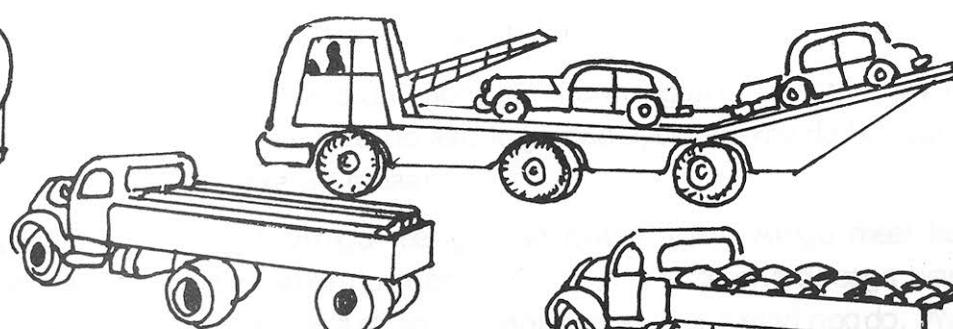
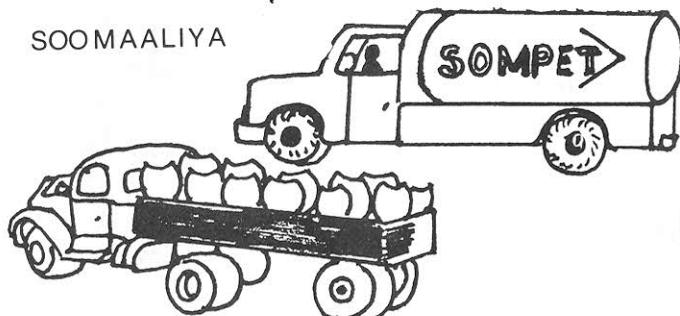
RIYO



MUUS

ku

SOOMAALIYA



BATROOL
SALIID
BAABUURRO
LOOXAAN
SIBIR
QAMADI

CASHARKA LABAAD

"Meesha aynu ku Nool Nahay iyo Sababta aynu ugu Noolnahay"

Ku Bilow

Sida ugu habboon ee lagu bilaabi karo casharkan waa carruurta oo su'aalo la weydiyo..... Maxaad dooneysaa in aad samaysaan?..... Maxaad jeceshii in in aad noqotaan?..... Marka aad dugsiga ka baxdaan. Inta ay ardaydu jawaabaha bixinayaan waydii sababaha ay jawaabahaas u doorteen. Ku qor sabuuradda liis muujinaya shaqooyinka ay gabdhuhu doorteen, iyo kuwa wiilashaba. Kadibna carruurtu ha ka hadlaan faraqa u dhexeeya.

Fal Barasho.

1. Sida la soo jeediyey, carruurtu ha hubiso, hakana hadasho liis shaqooyinka ku taxan sabuuradda ee wiilasha iyo gabdhahaba.....

LEBEN - SAMEEYE

KALKAAISO

TUUBIISTE (Qasabad-Sameeye)

BARE

NAJAAR

KARAAN!

2. Ka masax liiska sabuuradda, kuna qor meeshiisa sababaha ay carruurtu dhiibeen iyagoo doonayaan shaqada gaar ahaaneed. Tusaale; taasi waa tan aan jecelahay in aan qabto "lacag ayaan ka heli karaa" i.w.m.

AABAHAY WAA HOOYADAY WAXA AY DOONAYSAA IN AAN NOQDO
SHAQO ADAG MA AHA

QOF QIIMO LEH AYAAN NOQONAYAA

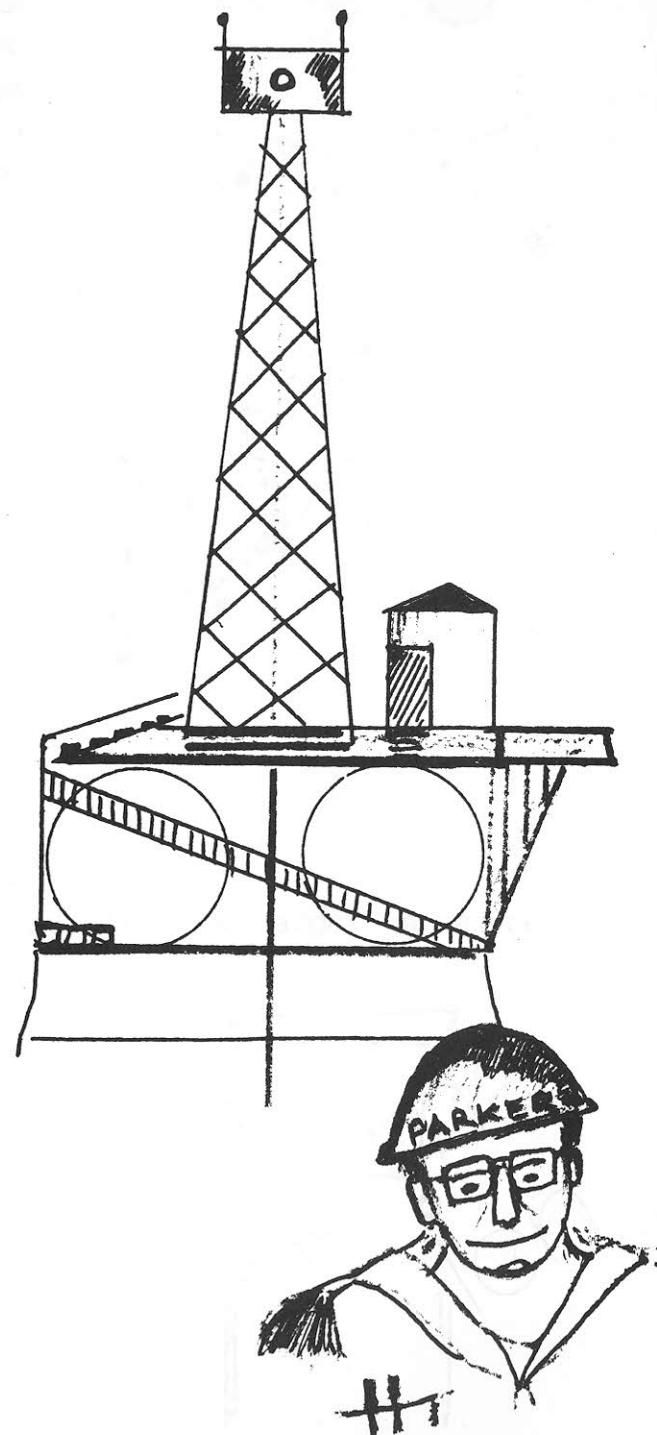
WAXA AAN AWODI KARA IN AAN KAALMEEYO KUWA KALE

3. Sheekooyinka soo socda mid-mid u qaado, kuna dhiirrigeli carruurta in ay mid kastaba ka helaan keen sababo kalena, kuwaas oo aad kaga hadlaysid maxay dadku ugu nool yihiin meesha ay rabaan, una sameeyaan waxa ay rabaan.

B. Magacygu waa Shariif. Anigu reer-guuraa ayaan ahay. Anigu meel keliya uun kuma nooli, waxaan aadaa marba halka uu roobku ka da'o, iyo meesha doogga wanaagsan iyo biyoba ay xoolahaygu ka helayaan. Waxa aan jecelahay in aan reer-miyi noqdo. Waayo waa nolol madax bannaan: Waalidkeyna reer-guuraa bay ahaayeen.



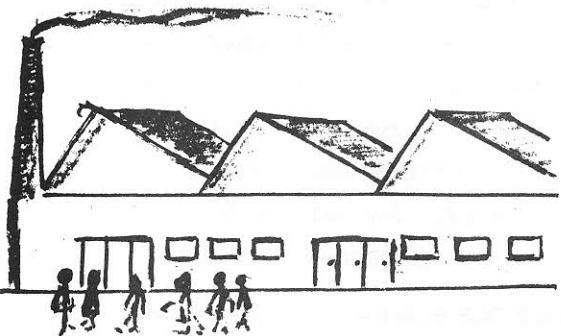
- T. Magacaygu waa Khaalid. beeraley ayaan ahay. Waxan u imid in aan ku noolaado Shabeellaha Hoose. Halkani waxay leedahay carro dihin oo barwaalo ah iyo biyo ku filan oo webiga ka yimaada. Wuxaan karaa midho wanaagsan. Inta badan qoysku, waa u helayaa cuntadiisa. Beer-falidduna waa hab nololeed caafimaad leh. Mana jecli in aan caasimadda ku noolaado.
- J. Magacayga waxa la yiraahdaa Jo Riley. Saliid ayaan qodaa. Waxan ka imid Ameerika. Wuxaan ku noolahay kismaayo agteeda, halkaas oo aan ku rajo weynahay in aan baansiin (saliid) ka helo. Wuxaanay noqon doontaa mid aad loola yaabo haddii aannu ku guuleysanno. Wuxaan ku soo noolaa wadammo badan oo kala gedisan. Waanan tagaa meeshii baansiin laga filaayaba
- X. Magacaygu waa Madiina. Aniga iyo carruurtayduna waxa aannu soo degnay xerada Dan/wadaagta ee Sablaale, xoolihii qoyskayaga oo dhan waxay ku le'deen abaartii. Halkani waxa aan u imid cunto, daryeel iyo caafimaad ayaannu wayney, carruuta intooda kalena dugsiyo ayey ku jiraan. Laakiinse wuxaan rajeynayaa in aannu muddo gaaban halkan joogno. wuxaan lumiyey noloshii reer-guuraaga ahayd.
- Kh. Magacaygu waa Xasan. Bare ayaan ahay. Halkani waxa ii soo diray Wasaaradda Waxbarashad iyo barbaarinta. Wuxaan ku qaadan lahaa. Shaqo dheeraadana waan ka heli lahaa. Guri heer sare ah oo nal iyo biyoba leh ayaan ku noolaan lahaa.
- D. Magacaygu waa Cali. Warshad caasimadda ku taal ayaan ka shaqeeyaa. Laakiin shaqo xiiso leh ma aha, in kasta oo ay mushaharadu iska fiican tahay. Taasi ka sokow waxa aan jeclahay in aan caasimadda ku noolaado. Dugsiyo badan ayaan carruurtayda uga heli lahaa, iyo isbitaallo la geeyo marka ay carruurtu iga xanuunsato ama iga jirrato.
- R. Magacaygu waa Maxamuud. Wuxaan ka shaqeeyaa xafiis dawladeed oo ku yaal Muqdisho, shaqadayduna ma badna. Halkanna waxa ii jooga eheladay iyo saaxiibbo badan. Wuxaan jeclahay inaan sinimada tago oo aan saaxiibbadeyda kale ee xafiiska igala shaqeeya shaaha wada cabno. Wuxaan kale oo aan isku dayayaa in aan lacag keydsado si aan baabuur yar u iibsado.



S Magacaygu waa Cabdiraxmaan, waxaan ahay nin ganacsade ah. Wuxaan leeyahay du kaan iibiyaa kabaha buudka ah iyosaandalkaba. Caasimadduna aad bay ugu habboon tahay dukaan noocaasi ah. Waxaan helayaa macmiil badan oo kabaha iga iibsada. Wuxaan ku dhawahay furdada. Kabahayga badankoodana dibadda ayaan ka soo iibsadaa. Bangiyo badan ayaacaasimadda laga helaa halkaas oo aan lacagtayda dhigto ama aan ku beddelan karaba. Macaash xoog leh ayaan caasimadda ka samayn karaa halkaas oo dadweynaha magaaladu ay haystaan lacag ka badan inta kuwa tuuloyinka yar-yar ee baadiyaha ku nooli ay haystaan.

4. Ku sawir khariidada dadweynaha Soomaaliyeed ee soo socda, sabuurada ama darbiga usudh khariidadaasi.

1. Muxuu dadweynaha koonfurta ku dhaqani uga batay dadweynaha waqooyiga ku dhaqan?
2. Maxay dadweynaha intooda badani ugu nool yihiin dhul hoosaadka?
3. Maxay beeraleyl badani ugu nool yihiin agagaarka jiinka labada webi (Jubba iyo Shabeelle)?
4. Halkee bay ku nool yihiin reer-guuraaga intooda badan?
5. Kalluumeysatada ugu badan xaggee baa laga helaa? i.w.m.
5. Halkee ayaan Soomaaliya aynu ka heli karnaa
 - Dhakhaatiirta ugu badan?
 - Barayaasha dugsiyada sare?
 - Barayaasha Jaamiciyiinta ah?
 - Dhakhaatiirta ilkaha daaweeya?
 - Shaqaalaha xafiisyada ka shaqeeya?
 - Shaqaalaha warshadaha ka shaqeeya?

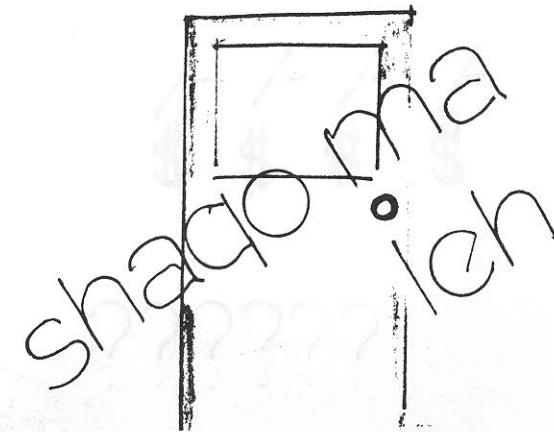


Maxay ku dhacday tan? Carruurtu masahamin kartaa beeshooda isla markaa ma ogaan kartaa inta la nool dadkaa kor lagu soo xusay?

6. Carruurtu ha ka hadlaan Shire oo ah nin reer-miyi ah. Isagu waxa uu u yimid caasimadda si uu shaqo uga raadsado, ulana noolaado qaraabadiisa. Laakiin, weli wax shaqo ah ma helin. Shirena waxa uu ku tiirsan yahay xagga cuntada iyo xagga lacagtaba qaraabadiisa uu la nool yahay. waxa uu jecel yahay in uu gurigiisa ku noqdo.

Laakiin waa nin aad u qabweyn.

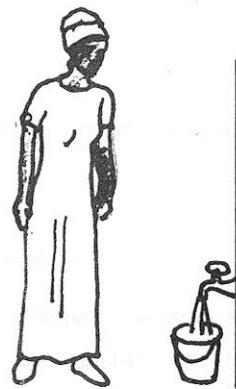
Man aabo in ay dadka kale ogaadaan, inuu ku fashilay noloshii magaalada.



7. Maxaa waajib ah in aynu ka fikimo markaynu dooneyno in aynu dooranno meel aynu ku noolaanno ama shaqo aynu qabanno.

Meesha aynu doonayno in aynu ku noolaanno ma leedahay

- Guryo wanaagsan oo aynu kiraysanno?
- Nal iyo biyo sugar?
- Jidad wanaagsan?
- Dugsiyo wanaagsan?
- Bukaan socod-eegto?
- Isbitaallo dhakhaatiir fiican leh?
- Qaraabo iyo saaxiibbo?



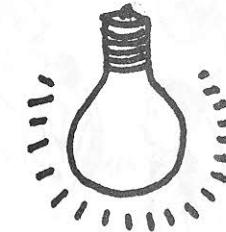
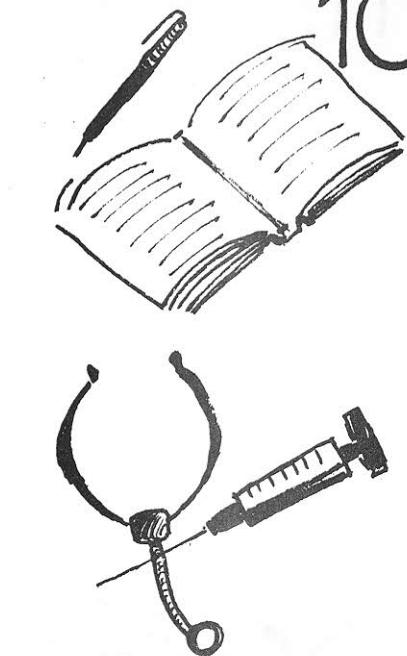
Shaqada aynu helnaa ma leedahay

- Waxyaabaha lagama maarmaanka u ah shaqo fiican?
- (Nadiif, nabadjelyo, soo-jiidasho)?
- Mushahar wacan?
- Dakhli wanaagsan?
- Mustaqbal wanaagsan?
- Koox wanaagsan oo dad lala shaqaysan karo ah? i.w.m.

Maxaynu waxyaalaha soo socda ugu baahannahay?

1. Dugsiyo badan ama dugsiyo kooban?
2. Xirfad gaar ahaaneed, ha ahaato mid heer dugsi sare ama kulliyadeed?
3. Khibrad badan oo shaqd? i.w.m.

Kuwanina waxa ay ka'mid yihin waxyaalaha ay waajibka tahay in laga fikiro....



??????

??????

??????

??????

CASHARKA SADDE XAAD

"Socodka Dadka"

1. Maxay Maxamed iyo xaaskiisu u guurayaan?
2. Waa maxay abaartu?
3. Marka abaarta maxaa ku dhaca dhirta iyo xayawaanka?
4. Waa maxay macnaha ereyga "Macluushu?" Maxay labada kalmadood ee abaarta iyo macaluushu isku raacaan?
5. Xaggee baad filaysaa in Maxamed iyo qoyskiisu u guurayaan?
6. Sababaheen baa laga yaabaa inay caasimada ugu guuraan Maxamed iyo qoyskiisu?

Kooxda Labaad. Magacaygu waa Cismaan. Beeraley baan ahay. Aniga iyo qoyskayguba waxaan ku nool nahay agagaarka Beledweyne. Waxa aannu beeranaa, badar, galley iyo khudaar. Sannadkan roob fiican ayaa da'ay, sidaa darteed wiilkayga Cabdi reerka ha u hayaamiyo meel naq leh oo aan dulin lahayn

1. Immisa xoolo ah ayey Cismaan iyo Cabdi gadan karaan?
2. Maxaa uu Cismaan u raaci waayey Cabdi?

Ku bilow.

Sheekadan soo socota, una oggolow carruurta in ay dhammaystirto sheekada maanta waa maalintii la guurayey, qoyskii Axmed iyo Yuusuf hore ayey u diyaar garoobeen ka dhig carruurta qoys una sharax "doorarka" kala gedisan ee qoysku leeyahay marxaladda geediga kuma ayaa wax isku dubbarida kuma ayaa waxa ugu culus qaada kuma ayaa wiciyada guriga wax ka rara ? i.w.m.

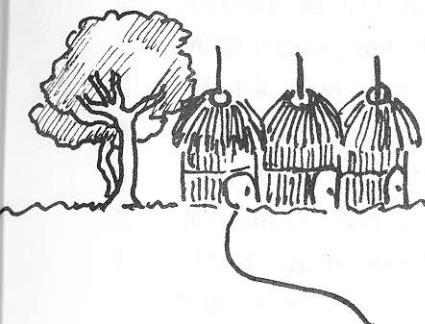
Fal Barasho.

Fasalka waxa aad u qaybisaa shan (5) kooxood, koox kastaana ha bilowdo sheekooinka hoos lagu xusay oo kale. Koox kastaana ha isku daydo in ay ka jawaabto su'aalaha ku dul qoran kaarka, hana doortaan hoggaamiye ka mas'uul noqda ku soo war-celinta fasalka.

Kooxda Koowaad. Magacaygu waa Maxamed. Waxaan ahay nin reer guuraa ah. Aniga iyo qoyskeyguba waxaannu ku nool nahay gobolka Nugaal. Sannadkan abaartu aad ayey u xumayd. Roob yar baana ka da'ay. Maanta waa in uu qoyskayagu guuraa



3. Xaggee baad u malaynaysaa in uu Cabdi tegey? Muxuu raadinaya?
4. Haddii uusan Cabdi hadda ka hor reer-guura ahayn waa maxay xirfadda uu u baahan yahay inuu barto?
5. Intee in le'eg ayuu Cabdi maqnaanaya?
6. Maxaa dhacaya marka uu Cabdi soo noqdo?

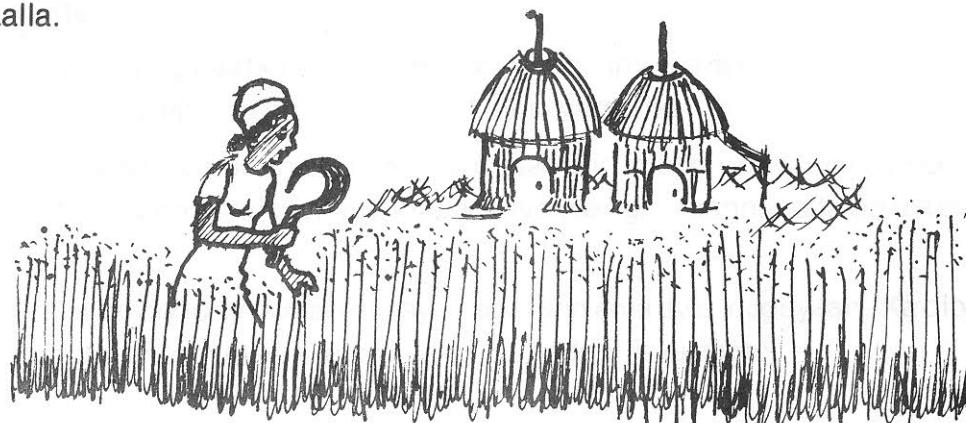


Kooxda Saddexaad. Magacaygu waa Cabdullaahi. Laba iyo labaatan (22) sano ayaan jiraa. Hadda ayaana Dugsiga Sare ee Jowhar dhammeyey. Mana rabo in aan bee'aleey noqdo sida Aabahay. Waxaan isku deyayaa in aan shaqo xafiis Xamar ka helo.

1. Muxuu Cabdullaahi ku nacayaa shaqada bee'raha? Waa maxay sababaha uu haystaa?
2. Maxayse yihii sababaha kale ee Cabdullaahi uu u rabaa inuu Muqdisho ku noolaado? (saaxiibbo madadaalo,
3. Waa maxay nooca shaqada uu Cabdullaahi raadinaya? Maxaase dhibaatooyin ka hor imaan kara shaqo raadintiisaasi?
4. Maxaa aad filysaa in ay Cabdullaahi ku dhacaan haddii uu shaqo Xamar ka waayo?
5. Maxay qoyska Cabdullaahi u malaynayaan tegitaankiisa?
6. Marka uu caasimadda dego waa maxay waxyaalaha cusub ee uu Cabdullaahi ka baran karaa?

Kooxda Afaraad. Magacaygu waa Shukri. Waxaan ku dhashay Gaalkacyo. Markii aan 10 sano gaadhay gurigaygii waa aan ka tegay, dugsi sare ayaan Hargeysa ka galay. Ka dibna jaamicad ayaan Muqdisho ka galay. hadda dhakhtar ayaan noqday si aan uga shaqeeyo bukaan-socod-eegtada halkan ku yaalla.

1. Maxay Shukri ugu horraantii guriga uga tagtay?
2. Maxaanay tani aad ugu adkayn arrimaha gabadhi sameyso?
3. Maxay Shukri Muqdisho u aaddey?
4. Maxaad U malaynaysaa in Shukri Gaalkacyo ka doonayso?
5. Waa maxay shaqada muhiimka ah ee ay qabanaysaa?
6. Maxay Shukri u joogi weydey Muqdisho?



Kooxda Shanaad. Magacaygu waa Maxamuud. Toddoba iyo labaatan (27) jir ayaan ahay. Waxaanna ahay Injineer koronto-yaqaan ah, waxaanna ku noolahay Kismaayo. Walaalkey Ismaaciilna waxa uu ku nool yahay Kuweyt. Sannadkan dhammaadkiisana waxa aan isku deyeyaa in aan Kuweyt shaqo ka helo.

1. Maxaa uu Maxamuud u doonayaa inuu dhoofo?
Waa maxay sababaha ku kallifaya?
2. Waa kuwee wadammada kale ee Maxamuud maskaxda ku hayaa Kuweyt ka sokow?
3. Maxamuud waa Injineer koronto-yaqaan ah, waa maxay shaqadiisu?
4. Haddii uu Maxamuud shaqo Kuweyt ka helo muxuu mushaharkiisa ku qabanayaa?
5. Maxaa uu Maxamuud walaalkii ka qabtaa Kuweyt?
6. Haddii uu Kuweyt shaqo u tagaayo ma u malaynaysaa in uusoo noqonayo? Haddii ay jawaabtu haa tahay waa maxay sababtu?

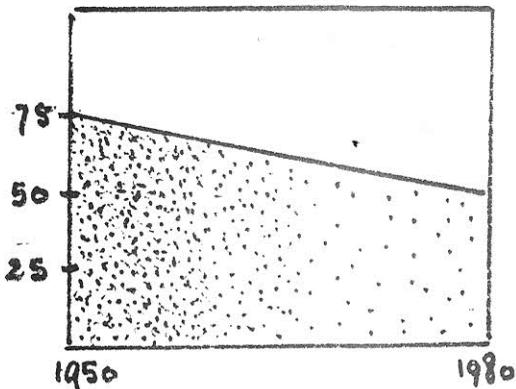
Marka ay hoggaamiyayaasha warbixintooda siiyan fasalka baruhu waa in uu isku dayaa in uu ku adkeeyo sababaha ay dadweynaha kala duwani u guur-guurayaan. Ardaydu waa in ay ka qayb qaataan fikrad ahaan sababaha ugu wacan odhaahna ay ka geysan karaan, waliba haddii ay guur-guurka u qabaan in uu xun yahay ama uu wanaagsan yahayba, waxa loogu tala galay in lagu noqdo sababaha iyo go'aannada ka yimaada guur-guurka.



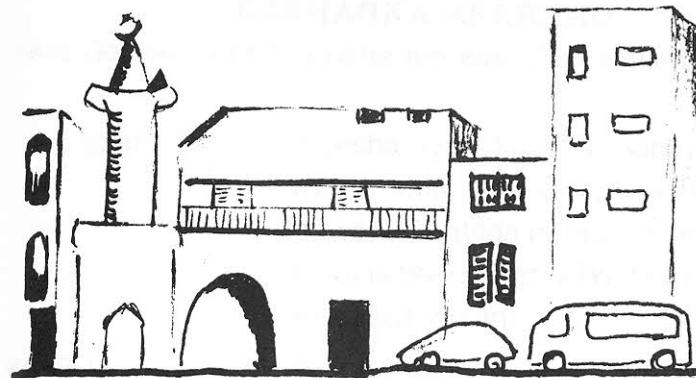
Ballaadhinta iyo fal ku-cel-celinta.

1. Sabuuradda waxa aad ku sawirtaa garaafkan sahlan ee soo socda, unasharax carruurta macnaha ku jira, maxaa ugu wacan in dadweynaha reer-guuraaga ahi ay u yaraadaan tiro ahaan?
2. Fasalka waxa aad u qaybisaa saddex kooxood. Ka soo qaado in midkood uu yahay soo-galayti (qaxooti) kaas oo ka tagaya noloshii baadiyannimada iyo reer-guuraannimada oo u kicitimaya caasimadda.

Labada kooxood ee kalena ha ka doodeen sababaha ay u tegayaan ama ay u joogayaan. Ka dibna waa inay carruurtu ka doodaan dhibaatooyinka keena in ay tiro badani iska tagto.



3. Ardaydu ha barato sawirka hoos ku yaalla:



Tobankii sano ee ina soo dhaafay Muqdisho waxa ku kordhay

45.000 oo qof sannadkiiba.

865 qof asbuuciiba.

123 qof maalintiiba.

5 qof saacaddiiba.

Xaggee ayey dadkani ka yimaadeen? (qaarkood Muqdisho ayey ku dhasheen qaarna dibadda ayey uga yimaadeen) Maxay dhallinyaro badani ay Muqdisho u yimaadeen si ay ugu noolaadaan? Haddii ay caasimadda joogaan isla markaana maxaa ku dhacaya ilma-hooda ay halkaas ku dhalaan?

4. U oggolow in ay carruurtu doorato duqa magaalada, ka dibna fasalku ha sameeyo liisto ku saabsan waxyaalahu uu duqu ka fikiri karo iyo qorsha tusaale

Dhisidda guryo dheeraad ah, dugsiyo, bukaan-socod-eegtooyin, dhismo jidad badan, qoditaan ceelal badan oo biyood, ballaadhinta laymanka korontada (laydhtiriiga) i.w.m.

5. Garaafka soo socda sabuuradda kusawir. Maxay Soomaaliya da'aha u dhexeeya 15 ilaa 35 sano dadka jira ay dumarku uga badan yihiin ragga?

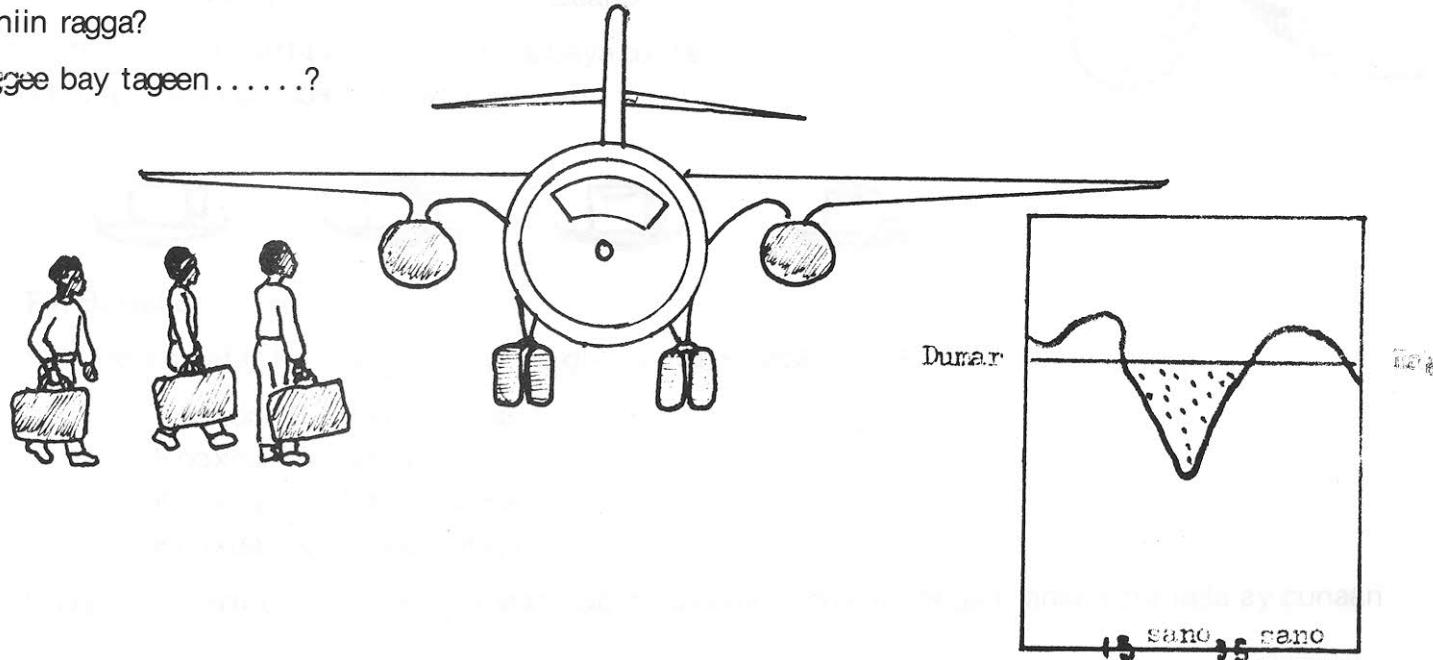
Raggiii dhallinyarada ahaa xaggee bay tageen.....?

Baxreyn.

Sacuudi Areebiya.

Kuweyt.

(Wadammada Gacanka).



CASHARKA AFARAAD

"Kala Gedisnaanta Goobaha iyo kala Duwanaanta Cuntada".

Fiiro gaar:

Meesha aynu ku nool nahay waxa ay raad ku yeelataa waxa aynu cunno. Dadka meelo kala gedisan ku nooli waxay leeyihii caadooyin, cunto iyo dhaqamo kala duwan. Cuntada nafaqada leh ee Soomaaliya waxa aad ugu lug leh oo xukuma hadba wixii la beeri karo, wixii la isku beddeli karo iyo wixii laga soo gadan karo mæl qudha iyo waqtii go'an).

Ku Bilow.

Baruhu waxa uu ku bilaabi karaa isaga oo carruurta weydiinaya inay liis ka sameeyaan cuntada kala geddisan ee ay cuneen qado iyo casho ahaan maalintii hore. Layliyadan waa lagu ballaadhin karaa iyadoo lagu daro liis ah cuntada la cuno xilliyada maalinta inteeda kale tuaale liistooinka.....

Quraac

Rooti,
Shaah,
Muus.

Qado

Bariis iyo suugo,
Babaay,
Shaah ama Bun.

Casho

Baasto ama Rooti,
Subag,
Caano.

Ama

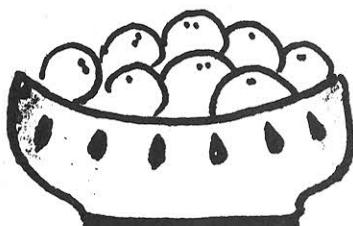
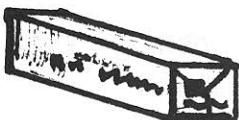
Waxa uu baruhu weydiin karaa carruurta isaga oo ku bilaabaya cuntadooda "ay jecel yihii" marka la cunayo, iyo sida cuntada loo diyaariyo iwm.



Fal Barasho:

1. Fasalka afar kooxood u qaybi adigoo u magacaabaya sida soo socota:
 - Kooxda "B" Reer-Guuraa
 - Kooxda "T" Beeraley
 - Kooxda "X" Kalluumeysato
 - Kooxda "KH" Reer-Magaal.

U oggolow carruurta inay ka hadlaan hab nololeedka koox kasta gaar ahaan cuntada ay cunaan.



QORAAL

Koox kastaa haka jawaabto su'aalahan soo socda ee sabuuradda ku yaal:

- Maxay dadkani cunaan?
- Quraacdii, qadadii iyo cashadiiba?
- Waa maxay cuntada ay dadkani beertaan?
- Waa maxay cuntada ay soo iibsadaan?
- Xaggee bay ka helaan lacagta ay cuntada ku soo iibsadaan?
- Waa maxay cuntada kale ee dadkani iibsan karaan?
- Waa maxay cuntada qiimaha leh ee ay dadkani sida naadirka ah u cunaan?

U Oggolow koox kastaaba inay warbixin kula soo noqdaan fasalka. Ku soo koob jawaabaha ay koox kastaa bixiso sabuuradda adiga oo isbarbardhigaya cuntooyinka ay cunaan qadadii ama cashadii. Waa maxay kooxhu, maxayse ku kala duwan yihiin? Tusaale:

- | | |
|----------------|-------------------------|
| Reer guuraa: | Caano iyo hilib. |
| Beeraley: | Midho iyo khudaar. |
| Kalluumeysato: | Bariis iyo kalluun iwm. |

Kala duwanaantu xaggee bay ka timid ?

2. Carruurta ku dhiirrigeli in ay soo booqdaan suuqa iyo dukaamada degaanka si ay u soo ogaadaan cuntooyinka kala duwan ee laga helo. Ka dibna carruurtu ha u kala saarto cuntada sida ay u kala muunada duwan yihiin. Tusaale:

- Cuntada Cawlka ah.
- Cuntada cagaaran.
- Cuntada Guduudan (cas).
- Cuntada caddaanka ah.

Koox ahaan. Tusaale:

- Midho,
- Khudaar,
- Hilib, KALLUUN, Loos iwm.

KOO X WALBA
KA SOO QAADO
HAL CUNTO.



3. U oggolow carruurta fasalka inay ka doodaan cuntada ay jecel yihiin iyo sida loo kariyo. (Fasal ah safka afaraad, gabdhuhu ha keenaan wiciyado, isla markaana fasalka dhexdiisa ha ugu kariyan cunto. Dugsi kalena safka afaraad ka codso hooyooyinka carruurta inay yimaadaan, dabeeto u kariyan bariis isku-dhex-karis ah. Mid kastaana wuxuu si aad ah u jeclaystey casharradan).

Cuntada waxa loo kala karin karaa siyaabo kala duwan u oggolow carruurtao oo dhammi inay tilmaanto sida ay jecel yihiin

Sida loo kariyey:

Cunto

	La kariyey	La uumiyey	La shiilay	La moofeeyey	Siyaabo kale.
--	------------	------------	------------	--------------	---------------

Bariis

Hilib (riyo, geel, digaag)

Kalluun

Khudaar

4. **Meesha ay carruurtu ku nooshahay sidee cuntada loogu diyaariyaa? Ama sidee looga shaqeyaa? Sidee unto nadiif ah loo diyaarin karaa? Ka fakirsharchiyada lagu diyaariyo iyosharchiyada looga shaqeyo.**

Gacmahaaga maydh ugu horreyn

Nadiifi kursiga iyo miiska

5. **Meesha ay carruurtu ku nooshahay immisa ayaa qiimo ahaan lagugadi karaa (carruurtaguriga ama dukaannada iyo suuqyada lagu weydiyo).**

1 Kiilo oo Bur ah Shilinka Soomaaliga.

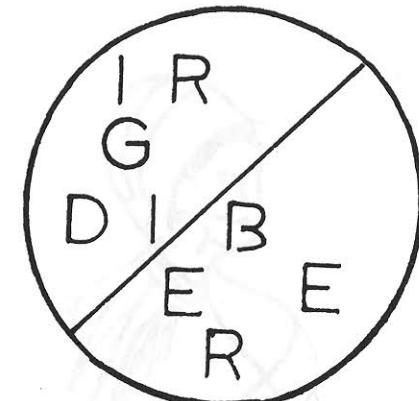
1 Kiilo oo Sonkor ah

1 Kiilo oo Bariis ah

1 Kiilo oo Digir ah

1 Kiilo oo Yaanyo ah

**Ardaydu miyey
karaan cuntada
xooga leh?**



Fal Ballaarin. Dhibaatooyinka Cuntada Qaarkood.

Ku kaalmee carruurta inay dhammaystiraan sheekooyinka soo socda

- B. Madiina dukaannada ayey reerkooda wax uga soo gadeysey “Ah”, ayey tidhi, “cunto aad u yar oo cusub ayaa taalla suuqa maanta

(Waa maxay sidan? Xasuuso inay madiina ku nooshahay magaalada).

(Way jidad xun tahay, gaadiid yar tahay. Qaboojiyeyaaalna ma laha
Kaydintoodu aad bay u liidataa).

- T. Shukrina qoyskooda ayey dukaannada wax uga soogadeysey “Magaranayo waxa aan maanta karinaayo cuntaduna aad bay qaali u tahay. Waxan leeyahay, qoys ballaaran oo aan cunto siiyo”

(Maxaa dhici kara marka cuntadu si lama filaan ah ay u qaaliyowdo?)

(Yaraan kordho qiimaha nooliga gaadiidku cuntada la keeno

- J. Abshiro qoyskooda ayay dukaannada wax uga soo gadaysey “Ah”, ayay tidhi, “Waxa maanta suuqa yaalla Kalluun badan oo cusub, laakiin qoyskeyga uma wanaagsana oo ma cuni yaqaanaan kalluunka Maxaan sameeyaa?”

- X. Nuurto iyo qoyskeeduba waxay yimaadeen oo ay gosteen in ay ku noolaadaan tuuladan, oo mar hore ahaan jirtey reer-guuraa, “hagaag”, ayay tidhi Nuurto, “cunto badan ayaa suuqa taalla laakiin qaarka mid ah hore umaan arag Waxaan ka yaabay sida ay u dha-dhadhamayso Waxaan kale oo aan la yaabaa sida loo kariyo”

(Maxay tani dhibaato ku noqotay?)

- Kh. “Oh”, Cabdi wuu qayliyey..... “ma hagaagsani anigu Wuxaan iigu wacan baan u malaynaya wixii aan cunay

(Siday u dhacday tan? Sidii baan u hubinayaa in cuntada aynu samaysanahay mid la cuni karo



CASHARKA SHANAAD

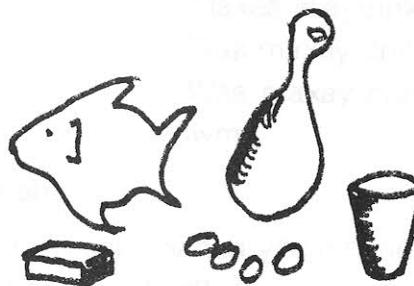
"Dad kala Duwan / Cunto kala Jaad ah".

Ku Bilow.

Xoolo Khudrad Macdan. Sabuuradda waxa aad ku qortaa liis ahaan cuntada caadiga ah ee la cuno. Fasalka u kala qaybi kooxo, una oggolow in ay wax ka yidhaahdaan cunttoyinkan laga helo xoolo khudrad ama macdan. (isku dhaf noocyada cuntada).

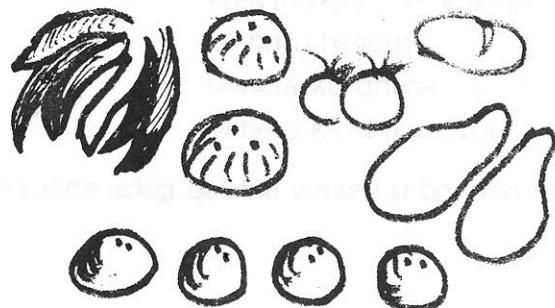
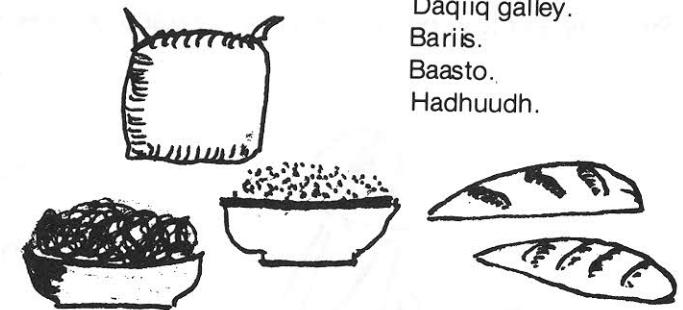
Kooxda ugu jawaaba badan ayaa ku guulaysatay. Tusaale: Cuntada xayawaanka laga helo.

Hilib.
Kalluun.
Caano.
Burcad.
Ukun.
Subag.
Baruur (caddiin).



Cuntada
dhirta

Xabuub.
Daqiq.
Qamadi.
Daqiq galley.
Bariis.
Baasto.
Hadhuudh.

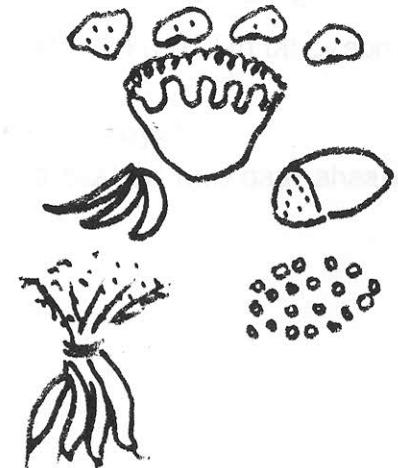


Midho.
Midho cinab.
Cambo.
Liin macaan.
Liin dhanaan.
Babaay.
Qunbe.
Timir.



Cusbooyinka
Macdanta.

Khudrad.
Baradho.
Digir.
Karooto.
Basal.



Isagoo raacaya layligan, waa in uu baruhu aad ugu adkeeyaa muhiimadda koox kasta cunnadani ay u leedahay, iyo in uu aad u tilmaamo cunto-waqtiyeedka wanaagsan ay tahay kuwa laga helo dhammaan cuntooyinkaas. Soomaaliya waxa muhiim ah in aad xoogga loo saaro ahmiyadda ay leeyihiiin **midhaha** iyo khuradda.

Fal Barasho.

1. Dood fasal. Ku dhiirri geli carruurta in ay ka hadlaan qoysaska kooda iyo doorka ay qaybaha qoysaska kala duwani ka ciyaraan. **Intee qoysaskaaga u abaahan cunno gaar ahaaneed?**

Abaydinka yar-yar waxa ay u baahan yihiin cunno gaar ah. Cuntadee la siinayaa abaydinka yar-yar?

Maxaa abaydinka yar-yar naaska loo jaqsiyaa?

Waa maxay dhibaatooyinka ka yimaada ku-quudinta dhalada?

Waa maxay cunnada gaar ahaaneed ee caawisa koritaanka abaydinka yar-yar? iwm.

Hooyooyinka waxay u baahan yihiin cunno gaar ah.

Maxay hooyooyinka uurka leh ugu baahan yihiin cunno gaar ahaaneed?

Waa maxay cuntada ay u baahan yihiin?

Maxay hooyooyinka la nuugaa ugu baahan yihiin cunto gaar ahaaneed?

Waa maxay waxay u baahan yihiin?

Carruurtu waxay u baahan yihiin cunno gaar ah.

Waa maxay cuntada ay carrurtu u baahan tahaysi ay u koraan, caafimaad wanaagsanna u helaan?

Maxaa ku dhaca carruurta aan helin cunno ku filan?

Maxaa ku dhici kara carruurta aan cunin midho iyo khudrad ku filan? iwm



Dadka shaqada adag qabtaa waxay u baahan yihiin cunno gaar ah. Cuntadee laga helaa tamarta badan? (cunnada ay ku badan tahay sonkortu . cuntada xoolaha iyo midhaha).

Maxay quraacdu muhiim ugu tahay dadka shaqeeya?

Qofkee baa qoyskiina ugu shaqo badan una baahan fiiro gaar ahaaneed.

Dadka jirran iyo kuwa da'da ahiba waxay u baahan yihiin fiiro gaar ah.

Muxuu dadka gabobay u leeyihiiin baahi gaar ah?

Waa maxay cuntada ay u baahan yihiin?

Sidee loo kariyaa ama loo diyaariyaa?

1. Sabuuradda ku sawir sawirkan hoos ku qoran, isla markaana ha ka hadlaan waxa uu ku saabsan yahay.

TOBANKII CARRUUR AH EE KU DHALATA SOO MAALIYA;	1 3/4 WAXAY DHINTAAN INTA AYAN GAADHIN HAL SANO.
TOBANKII CARRUUR AH: EE KU DHALATA SOO MAALIYA;	4 AYAA DHINTA INTA AYAN GAADHIN 5 (Shan) SANO.

Maxay carruur badani oo Soomaaliyeed u dhimataa sannadka ugu horreya gudahiisa?

Arrintani wax cidhib ah ma ku leedahay cuntooyinka la siiyo abaydinka yar-yar — Cunto aan ku filnayn.

- Miyaanay ahayn cuntadii ku habboonayd?
- Ma cuntada abaydinka la siiyo ayaan hagaagsanayn?

Maxay carruur badan oo Soomaaliyeed u dhimataa inta ayan gaadhin shan sano? — Ma cuntada ayaan ku filnayn?

- Ma cuntada ayaan ahayn tii ku habboonayd? iwm.

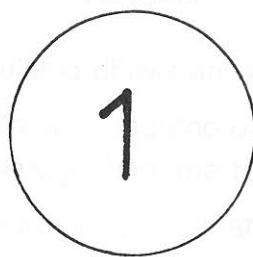
3. Layli run ama been ah. Fasalka laba kooxood u kala qaybi midkood waxa uu oranayaa "haa" midka kalana "maya". Weehaha soo socda sabuuradda ku qor, ka dibna ardaydu ha ka dooddo haddii ay fikraddani sax ama qalad tahay. Koox kastaana waa in ay sababo sugan u keenaan jawaab kasta, (baruhuna isaga ayaa go'aaminaya).

- B. Mid kasta oo ka mid ah qoyska waxa uu u baahan yahay cunto isku mid ah.
- T. Caanaha naasku waa ay ka fiican yihii kuwa dhalada ku jira.
- J. Carruurgaad waa in loo oggolaadaa inay cunaan waxa ay jeel yihii.
- X. Gacamo nadiif ahi waxay caawiyaan helidda cunto caafimaad qabta.
- Kh. Duqsigu ma gudbiyo cudurrada.

- D. Marka cuntada la kariyo ayay habboon tahay in la cuno.
 R. Carruurtu ma jirrato ilaa inta ay cunno ku filan haystaan.
 S. Carruurtu way jirranayaan haddii ayan helin cunto ku filan oo ku habboon.

U oggolow carruurta in ay sabuuradda ku sawiraan, ama buugagooda qoraalka (sida sawirkahoot ku qoran) iyaga oo ku muujinaya sida cuntadu isugu xigto..... qoysaskooda nidaammada kala gedisan.

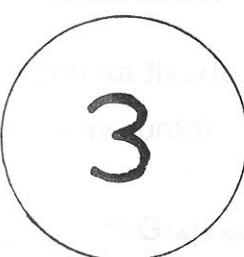
AABBE



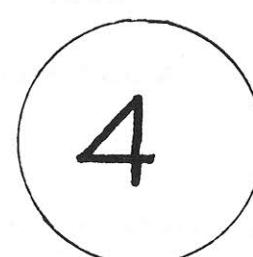
AWOOWE



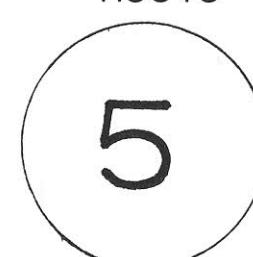
CARRUUR



HABARYAR

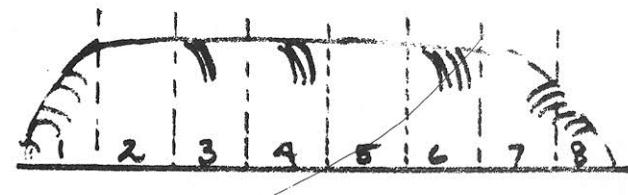


HOOYO



Nidaamkan sidan isku raacaa ma yahay mid caqligal ah???

5. Waxa aad fasalka keentaa laba rooti yar-yar ah, ama bariis badan, ama galley la kariyeyba midkood. Labada rooti carruurtu ha u qaybiso qoys ka kooban 4 xubnood. Xabbadda kale ee soo hadhayna ha u qaybiyaan siddeed mæellood oo isl'eg qoys ka kooban siddeed ruux.



Qoyskee baa rooti badani ku soo hagaagayaan?

6. Haddii qoyska siddeed qof ka koobani uu qaadanaayo qaybo isku mid ah rooti intee le'eg oo dheeraad ah ayaa ku fillaan karaa? Maxaa dhacaya haddii uu qoysku sabool yahay oo uusan haysan lacag uu ku soo gato rooti dheeraad ah?

CASHARKA LIXAAD:

"Cunno fiican Caafimaad Qab".

Faadumo waxay ahayd sagaal jir. Iyada iyo hooyadeedba waxay ku noolaayeen Danwadaagta Djuuma. Ilaa iyo intii ay ku soo biireen beelaha Danwadaagta, weli Faadumo ma da reemin waqtii ay gaajootay. Ka hor intii aanay iman Danwadaagta Faadumo iyo qoyskeeduba, waxa ku dhacay dhibaatooyin dabeecadeed oo adag. Markii ay waayeen xilli roobeedkii ayey xoolahoodii oo dhami u le'deen biyo la'aan iyo caws la'aan, wixii keyd cunto ahaa ee qoysku haysteyna wuu dhammaaday. Markaa ayuu goostay Faadumo Aabbaheed inuu rэрка u raro Danwadaagta. Sidii hooyadeed oo kale ayey Faadumo aad u liidatay caatana, u ahayd. Wuxaanay u baahnayd inay si dhakhsa ah u aragto takhtarka. Faadumo way da'reensanayd inay u bugto nafaqo darro awgeed.

Layli

Su'aalo dhawr ah oo loogu talagalay in ardadu ka fikarto kana doodaan:

1. Maxay Faadumo u weydey cunno ku filan oo ay cunto?
2. Maxay Faadumo takhtarka u aadday?
2. Maxamed oo toban jir ahi, wuxuu ku noolyahay tuulada Guuleed oo aan ka fogayn agagaarka wabiga Jubba. Maxamed aabbihii wuxuu ka tirsanaan jirey shaqaalaha waddooyinka. Laakiinse muddo hal sano laga joogo shaqadaasi way ka dhammaatay, mid kalana ma helin. Aad bay u yar tahay in shaqo wanaagsan uu helo qof aan aqoon lahayni. Sidaa awgheed, ayaa Maxamed qoyskiisa waxa uu dulsaar ku ahaa adeerkood oo tuu lada Guuleed deggan, oo isna xaas weyn (Sagaal carruur ah iyo labaehel ah). Mararka qaarkood, waxa dhici jirtey inaan la helin cunto u qaybsami karta oo qof waliba qayb ka helo. Waayo, mushaharka adeerkood oo aad u hooseeyey. Cuntada midda ay helaan waxay ahayd soor amase waxoogaa digir ah oo ay biyahooda ku cabbaan. Maxamed aad buu u itaal darraaday, mana lahayn tamar uu ku ciyaaro ama ku shaqeeyo. Maxamed aabbihii wuu ogyahay inay sababtu tahay nafaqo darro.

Layli

Su'aalo dhowr ah oo loogu talagalay in ardadu ka fikiraan kana doodaan:

1. Muxuu Maxamed u gaajooday?
2. Maxaa Maxamed ku dhacay markuu wax ku filan oo uu cuno waayey?
3. Muxuu ula jeeday Maxamed aabbihii marka uu lеeyahay Maxamed ma haysto cunto habboon oo ku filan?
4. Maxayse tahay cuntada ku habboon wiil koraya?

23

QORAAL

Khaalid tobantir ayuu ahaa. waxa isaga, hooyadii iyo afartooda gabdhoodba ay ku noolaayeen magaalada Afgooye. Khaalid hooyadii waa ga roob aadna u faqir ah. Khaalid Aabbihii isaga oo lix-jir ah ayuu dhintay, muddadaa intii ka dambaysayna qoyska waxa hayey adeer Cabdi (Aabbahood walaalkiis). Khaalid hooyadii waxay ka shanaysaa guriga iyo agagaarkiisa waxayna ilaalisaa riyaha qoyska, inta uu Khaalid xusuusan yahayna cuntada uu cunaa oo dhami isku mid ayey ahayd. Quraacdii Caano ryaad, qadadiisana rooti iyo shaah macaan, cashadiisana rooti laga sameeyey galley. Waqtiyogaar ah oo kaliyana waxa uu heli jirey maraq, ama khudrad. Dhawaan markii Khaalid Jirraday dhakhtarku waxa uu ku yiri wiilka hooyadiis.

"Wiilkani aad buu u caataysan yahay" waxaana ka muuqata dhiigayri (tan macnaheedu waxa weeye Khaalid waa uu caatoobey, waa uuna daalay, dhiiggiisana waxa ku jira xadiid yar)

"Waa in uu wiilku cunaa khudrad badan, iyo waliba midho cusub iyo digircusub", waxa kale oo uu u baahan yahay caano saa'id ah, hilib iyo ukun".

Laakiin Khaalid hooyadii madaxa ayey ka lushay. Waxayna ogaatay in ay cuntadaasi tahay mid aad qaali u ah. Waxayna ogeyd in ayan haysan lacag ku filan oo maalin walba iyo toddobaad walba ay cuntadan ku soo gadato.

Waa in ardayda la waydiyo su'aalo ku saabsan sida ay uga fikiri lahaayeen ama uga hadli lahaayeen arrintaasi.

Suuqiinna ama Dukaankiinna waa maxay cuntada ugu qaalisan ee laga gataa?

Cuntadee jaban?

Agagarka beerta Adeer Cabdi waxay leedahay meel weyn oo loogu talagalay khudradda. Maxay qoysku u qorsheysan waayeen beeridda khudradda?

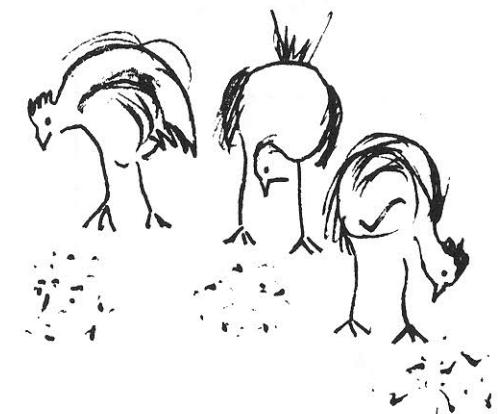
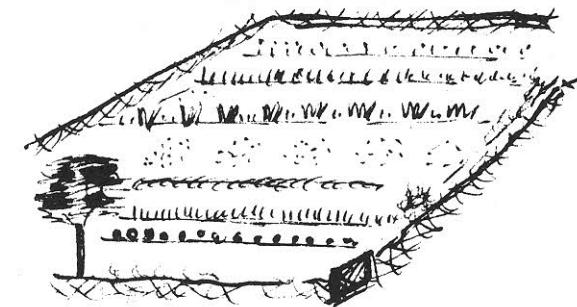
Immisa ukun ah ayuu qoyskani helaa?

Fal Barasho

Layli xisaabeed

1. haddii qof kasta oo qoyska ka mid ahi uu cuno hal kiilo oo bariis ah, maxaa ku filnanaya in lagu quudiyo qoys ka kooban 4 qof ama 6 qof , ama 8 qof , ama 12 qof

Haddii qiimaha bari isku uu yahay 20shilin kiiladiiba, maxay taas ugu kacaysaa qoysaskaa sare ku xusan?



2. Haddii qof ka mid ah qoyska uu isticmaalo jalxad badhkeed oo ah biyaha la cabbo hal jalxadna uu ku dhaqdo dharka, isla markaana jalxad badhkeed uu ku maydho.....

Immisa jalxadood oo biyo ah ayey u baahan yihii qoysaska ka kooban

$$4 \times 2 = ?$$

$$8 \times 2 = ?$$

$$12 \times 2 = ?$$

Kuma ayaa biyaha u soo qaada qoyskiinna?

B. U sharax carruurta in tuulada Cabdicasiis ay ku nooshahay afar qoys. Mid walibana uu ka kooban yahay 8 qof. Aabbe, Hooyo iyo 6 carruur ah. Qoys kastaabana waxa uu leeyahay aabbe qaata mushahar ka geddisan kuwa kale bil kasta. Intee ayuu qaataa ruux kastaa oo ka mid ah qoyska?

Qoyska 1aad

600 Shilin

Qoyska 2aad

800 Shilin

Qoyska 3aad

1,000 Shilin

Qoyska 4aad

1,600 Shilin bishiiba.

Qoyskee baa ugu nolol wanaagsan?

T. U oggolow carruurta in ay buugagtooda qoraalka ku sawiraan qorshaha wax cunidda (ama badka jikada) ee gurigooda (intee qof ayaa wadaaga badkaa???) Carruurtuna ha ka hadasho qorsha ahaan midbana midka kale ha tuso. Sida nabadgelyada goobtaas loo wanaajiyo.....

Diyaarinta cuntada.

Cunto loogu karin lahaa.

Cunto loo keydin lahaa.

1 dheri koronto ah.

2 Miis.

3 ashuun (Jalxad)

